

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 166/2026-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], t. č. Ústav na výkon trestu odňatia slobody Ružomberok, proti postupu Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 35T/22/2024 takto

rozhodol:

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 21. júla 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priťahov podľa čl. 48 ods. 2 v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 35T/22/2024 (ďalej len „napadnuté konanie“). Navrhuje priznať mu finančné zadostučinenie 10 000 eur. Zároveň žiada o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh a vyjadrenia okresného súdu vyplýva, že rozsudkom okresného súdu sp. zn. 36T/39/2018 zo 14. decembra 2022 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) bol sťažovateľ uznaný za vinného zo spáchania prečinu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 Trestného zákona účinného v rozhodnom čase, za čo bol podľa § 364 ods. 1, § 38 ods. 2 a 4, § 37 písm. h) a § 42 ods. 1 Trestného zákona s poukazom na § 405 písm. b) Trestného poriadku v znení účinnom v rozhodnom období odsúdený na súhrnný trest odňatia slobody vo výmere tri mesiace. Podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona bol na výkon trestu odňatia slobody zaradený do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom

stráženia. Podľa § 42 ods. 2 Trestného zákona okresný súd zároveň zrušil výrok o treste uloženom sťažovateľovi skorším rozsudkom okresného súdu sp. zn. 36T/221/2013 zo 4. decembra 2014, právoplatným 4. decembra 2014, ktorým bol uznaný za vinného zo spáchania prečinu výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) Trestného zákona a iné a bolo u neho upustené od uloženia ďalšieho trestu; ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad. Podľa § 61 ods. 2 Trestného zákona sťažovateľovi uložil aj trest zákazu viesť akékoľvek motorové vozidlá na dobu osemnásť mesiacov.

3. Krajský súd v Žiline rozsudkom sp. zn. 1To/32/2023 z 13. júna 2023 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) zrušil rozsudok okresného súdu vo výroku o treste. Bez zmeny vo výroku o vine podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku odsúdil sťažovateľa podľa § 289 ods. 1, § 36 písm. 1), § 38 ods. 3, § 42 ods. 1 Trestného zákona a § 405 písm. b) Trestného poriadku na súhrnný trest odňatia slobody vo výmere troch mesiacov so zaradením podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia. Zároveň mu podľa § 61 ods. 2 Trestného zákona uložil trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu vo výmere osemnásť mesiacov.

4. Rozsudkom sp. zn. 1Tdo/17/2024 z 13. marca 2024 (ďalej len „rozsudok najvyššieho súdu“) Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol, že podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku bol rozsudkom krajského súdu a v konaní, ktoré mu predchádzalo, porušený zákon v § 119 ods. 3, § 278 ods. 2 a § 321 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku v neprospech sťažovateľa. Podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušil rozsudok krajského súdu, jemu predchádzajúci rozsudok okresného súdu, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo, stratili podklad. Podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikázal okresnému súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol (bod I). Podľa § 380 ods. 2 Trestného poriadku nevezal sťažovateľa do väzby (bod II). Rozsudok najvyššieho súdu bol okresnému súdu doručený 18. marca 2024.

5. Vec bola pridelená na rozhodnutie do senátu okresného súdu 35T sudcovi [REDAKOVANÉ] pod sp. zn. 35T/22/2024, ktorý bol následne dočasne pridelený na výkon funkcie sudcu na krajský súd na obdobie od 1. augusta 2024 do 31. júla 2025. Dňa 1. augusta 2024 bola vec sťažovateľa pridelená náhodným výberom sudkyňi okresného súdu [REDAKOVANÉ] a 23. septembra 2024 sudkyňi okresného súdu [REDAKOVANÉ], ktorá vo veci začala vykonávať procesné úkony (doručenie rozsudku najvyššieho súdu procesným stranám, komunikácia so sťažovateľom týkajúca sa zvolenia/ustanovenia obhajcu, nariadenie termínu hlavného pojednávania a iné). Termín hlavného pojednávania nariadený na 15. august 2025 bol zrušený z dôvodu preloženia zákonnej sudkyne na výkon funkcie na Okresný súd Trenčín s účinnosťou od 1. augusta 2025. Dodatkom č. 10 k rozvrhu práce na rok 2025 bola, okrem iného, s účinnosťou od 1. augusta 2025 sťažovateľova vec vrátená sudcovi [REDAKOVANÉ]. Termín hlavného pojednania bol konajúcim sudcom nariadený (24. septembra 2025) na 14. november 2025. Sťažovateľovi bol 30. septembra 2025 opatrením ustanovený obhajca.

6. Dňa 14. novembra 2025 bol vo veci vyhlásený rozsudok vo veci samej, ktorý bol procesným stranám expedovaný 3. decembra 2025. Proti rozsudku sťažovateľ podal odvolanie.

II. Argumentácia sťažovateľa

7. Proti napadnutému postupu okresného súdu sťažovateľ podal túto ústavnú sťažnosť, v ktorej namieta nečinnosť okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 35T/22/2024, ktorý od doručenia mu zrušujúceho rozhodnutia dovolacieho súdu (sp. zn. 1Tdo/17/2024 z 13. marca 2024) 18. marca 2024 v jeho trestnej veci nekoná. Uvádza, že rozsudok najvyššieho súdu mu bol doručený až 29. mája 2025, a teda ho okresný súd ponechal v právnej neistote, čo sa týka rozhodnutia najvyššieho súdu. V uvedenom čase nevykonal žiadny procesný úkon ani nestanovil termín hlavného pojednávania. Jeho trestná vec je pritom vedená na okresnom súde celkovo už od roku 2014 a do podania ústavnej sťažnosti nebola právoplatne skončená.

III. Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

8. Na výzvu ústavného súdu sa k sťažovateľovej ústavnej sťažnosti vyjadril okresný súd, ktorý podaním doručeným ústavnému súdu 14. januára 2026 skonštatoval jej neopodstatnenosť.

9. Predsedníčka okresného súdu potvrdila, že rozsudok najvyššieho súdu, ktorým došlo k zrušeniu rozsudku krajského súdu, ako aj jemu predchádzajúceho rozsudku okresného súdu a aj všetkých ďalších rozhodnutí obsahovo nadväzujúcich na zrušené rozhodnutia, bol okresnému súdu doručený 18. marca 2024. Vec bola následne pridelená na rozhodnutie do senátu 35T pod sp. zn. 35T/22/2024 sudcovi [REDACTED], ktorý bol v čase od 1. augusta 2024 do 31. júla 2025 dočasne pridelený na výkon funkcie sudcu na krajský súd.

10. Ďalej predsedníčka okresného súdu uviedla, že 1. augusta 2024 bola sťažovateľova vec vedená pod sp. zn. 35T/22/2024 pridelená náhodným výberom sudkyňi okresného súdu [REDACTED] (č. l. 731, opatrenie č. 5 predsedu okresného súdu z 31. júla 2024) a následne 23. septembra 2024 sudkyňi okresného súdu [REDACTED] (č. l. 734, dodatok č. 14 k rozvrhu práce na rok 2024). Posledne menovaná sudkyňa vykonala úkony spočívajúce v lustrácii osoby sťažovateľa v ZVJS, doručovaní rozsudku najvyššieho súdu, predložení spisu na zaslanie výzvy sťažovateľovi na zvolenie si obhajcu vzhľadom na dôvod povinnej obhajoby, resp. vydanie opatrenia o ustanovení mu obhajcu v prípade jeho nevyjadrenia sa, doručení výzvy podľa § 277a Trestného poriadku a nariadení termínu hlavného pojednávania na 15. august 2025 a s tým súvisiace úkony spočívajúce v upovedomení účastníkov konania. Predmetný termín hlavného pojednávania bol zrušený z dôvodu preloženia zákonnej sudkyne na výkon funkcie na iný okresný súd. Následne boli dodatkom č. 10 k rozvrhu práce na rok 2025 (okrem iného) s účinnosťou od 1. augusta 2025 vrátené sudcovi [REDACTED] všetky nevybavené veci zo súdnych oddelení 35T (a iných). Z vyjadrenia okresného súdu vyplýva, že na č. l. 761-763 súdneho spisu je evidovaná sťažovateľova sťažnosť a žiadosť o konanie vo veci.

11. Okresný súd ďalej chronologicky popísal odvtedy vykonané úkony. Dňa 24. septembra 2025 nariadil termín hlavného pojednávania na 14. november 2025, na ktorom došlo k vyhláseniu rozsudku, ktorý bol vyhotovený v zákonom stanovenej lehote a procesným stranám expedovaný 3. decembra 2025. Sťažovateľ podal proti rozsudku odvolanie. Okresný súd uviedol, že aktuálne

čaká na doručenkú od svedka – poškodeného, resp. vrátenú súdnu zásielku, ktorej obsahom je odôvodnenie odvolania sťažovateľa a súdny spis bude následne obratom predložený krajskému súdu na rozhodnutie o podanom odvolaní.

12. Okresný súd v neposlednom rade konštatoval, že pokiaľ ide o využitie postupu podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku, sťažovateľ žiadal odstrániť stav nečinnosti okresného súdu, na základe čoho konajúci sudca nariadil termín hlavného pojednávania a vykonanie úkonu oznámil sťažovateľovi spôsobom doručenia predvolania.

III.2. Replika sťažovateľa:

13. Sťažovateľ v stanovenej lehote nevyužil možnosť vyjadriť sa k vyjadreniu okresného súdu.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

14. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní z dôvodu jeho nečinnosti, keďže od doručenia mu zrušujúceho rozsudku najvyššieho súdu (18. marca 2024) v sťažovateľovej trestnej veci nekonal a rozsudok najvyššieho súdu mu doručil až 29. mája 2025.

15. Keďže sťažovateľ nie je zastúpený právnym zástupcom, ústavný súd už pravidelne uvádza, že nemôže rozumne vyžadovať, aby ako právny laik, ktorý sa naň obrátil, namietal konkrétne označené články ústavy alebo medzinárodných dohôrov spolu so zodpovedajúcou ústavnoprávnou argumentáciou (aby bolo podanie právne perfektné). Ústavný súd však musí mať možnosť z obsahu jeho podania prinajmenšom posúdiť predostreté okolnosti so zameraním sa na existenciu možných porušení základného práva alebo slobody, aby mohol zvoliť ďalší postup (m. m. IV. ÚS 49/2021). V nadväznosti na uvedené skutočnosti ústavný súd uplatnením materiálneho prístupu k ochrane ústavnosti, a tým aj k ochrane práv a slobôd fyzickej osoby, ktorá je neoddeliteľnou súčasťou rozhodovacej činnosti ústavného súdu (m. m. II. ÚS 51/2017, II. ÚS 782/2014), vychádzajúc z obsahu ústavnej sťažnosti, pristúpil k jej predbežnému posúdeniu napriek absencii právneho zastúpenia sťažovateľa (o ktorého ustanovenie sťažovateľ žiada) a nedostatkov ústavnej sťažnosti. Na podklade sťažovateľom predostretej argumentácie a uplatneného návrhu na rozhodnutie ústavný súd vymedzil predmet konania pred ústavným súdom tak, ako je uvedené v záhlaví tohto uznesenia a ústavnú sťažnosť sťažovateľa posúdil spôsobom uvedeným v jeho nasledujúcich bodoch.

16. Pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach, v ktorých sa namieta porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou je účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. IV. ÚS 221/04). Základnou povinnosťou súdu je zabezpečiť

taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa sporová strana obrátila na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie (m. m. I. ÚS 96/2019).

17. Podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku ak je dôvodný predpoklad, že došlo k priet'ahom v príprave prejednávania veci súdom, v určení termínu konania a rozhodnutia alebo k priet'ahom vo vyhotovovaní súdneho rozhodnutia, ktorákôľvek zo strán môže podať prostredníctvom tohto súdu sťažnosť pre nečinnosť na nadriadený súd, aby určil primeranú lehotu na uskutočnenie namietaného úkonu; ak sa nepostupuje podľa odseku 4, súd musí bez meškania túto sťažnosť pre nečinnosť zaslať spolu so spisom a svojím stanoviskom a so stanoviskom predsedu súdu nadriadenému súdu. Ak súd urobí úkony trestného konania uvedené v sťažnosti pre nečinnosť do pätnástich pracovných dní po jej obdržaní a informuje o tom sťažovateľa, hľadí sa na takúto sťažnosť pre nečinnosť ako na vzatú späť, ak tento sťažovateľ v priebehu piatich pracovných dní od doručenia oznámenia nevyhlási, že na svojej sťažnosti pre nečinnosť trvá. O tom ho treba poučiť (§ 55 ods. 4 Trestného poriadku).

18. Stablnou súčasťou judikatúry ústavného súdu je názor, že sťažnosť podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku možno považovať za účinný právny prostriedok, ktorý zákon sťažovateľom na ochranu ich základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorého použitie sú sťažovatelia oprávnení podľa osobitného predpisu – Trestného poriadku (m. m. napr. II. ÚS 243/2023, IV. ÚS 148/2024).

19. Účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na priet'ahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (m. m. I. ÚS 21/99, I. ÚS 56/08, IV. ÚS 636/2022). Ide o prostriedok na zabezpečenie nápravy a riadneho priebehu trestného konania.

20. Ústavný súd v prvom rade poukazuje na vyjadrenie predsedníčky okresného súdu sp. zn. 1SprS/214/2025 zo 7. januára 2026, z ktorého vyplýva, že na č. l. 761 až 763 súdneho spisu (sp. zn. 35T/22/2024) je evidovaná sťažovateľa sťažnosť a žiadosť o konanie vo veci. Predsedníčka okresného súdu zároveň uviedla, že čo sa týka využitia postupu v zmysle § 55 ods. 3 Trestného poriadku (sťažnosti na nečinnosť), sťažovateľ žiadal odstrániť stav nekonania vo veci, v nadväznosti na čo sudca nariadil hlavné pojednávanie (na ktorom aj rozhodol) a vykonanie úkonu oznámil sťažovateľovi spôsobom doručenia predvolania na hlavné pojednávanie nariadené na 14. november 2025.

21. Z vlastných zistení ústavného súdu (v súčinnosti s krajským súdom, pozn.) vyplýva, že sťažovateľova sťažnosť pre nečinnosť okresného súdu bola okresnému súdu doručená 22. septembra 2025 po tom, čo bol vo veci zrušený termín hlavného pojednávania nariadený na 15. august 2025. Z obsahu tejto sťažnosti ďalej vyplýva, že sťažovateľ v nej explicitne označil, že ju podáva podľa § 62 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

22. V nadväznosti na uvedené konajúci sudca 24. septembra 2025 nariadil termín hlavného pojednávania na 14. novembra 2025 a dal pokyn na vykonanie vo veci ďalších procesných úkonov. Na tomto podklade bol sťažovateľovi ustanovený obhajca a vyžiadaná hodnotiacia správa a 29. septembra 2025 mu bol oznámený termín hlavného pojednávania, na ktorom (14. novembra 2025) okresný súd rozhodol vo veci samej. Proti rozhodnutiu sťažovateľ podal odvolanie,

pričom súdny spis bol na rozhodnutie o ňom predložený krajskému súdu 17. februára 2026, na ktorom je vedený pod sp. zn. 1To/13/2026.

23. Sumarizujúc dosiaľ uvedené skutočnosti, je zrejmé, že sťažovateľ v súvislosti s napadnutým konaním okresného súdu podal 22. septembra 2025 sťažnosť, v rámci ktorej namietal postup okresného súdu v dotknutom trestnom konaní, t. j. nečinnosť konajúceho súdu po tom, čo došlo k zrušeniu nariadeného hlavného pojednávania. V nadväznosti na uvedené sudca 24. septembra 2025 nariadil termín hlavného pojednávania (na 14. november 2025) a vykonanie úkonu oznámil sťažovateľovi spôsobom doručenia predvolania na hlavné pojednávanie (vyplýva z vyjadrenia okresného súdu).

24. V nadväznosti na popísané skutočnosti ústavný súd rezultuje, že sťažovateľova sťažnosť na postup súdu v okolnostiach prerokúvanej veci viedla k náprave, keďže okresný súd v nadväznosti na jej podanie nariadil termín hlavného pojednávania na konkrétny deň, t. j. na 14. november 2025, na ktorom vo veci aj rozhodol. Na podklade sťažovateľom podaného odvolania bol súdny spis medzičasom aj predložený na rozhodnutie krajskému súdu. Sťažnosť na nečinnosť v konaní pred všeobecným súdom, ktorú sťažovateľ adresoval okresnému súdu, bola v jeho prípade skutočne efektívna a splnila požadovaný účel. Pokiaľ sťažovateľ zmienil, že konanie prebieha od roku 2014, predmetnú skutočnosť prepája s nečinnosťou okresného súdu v období po doručení mu rozsudku najvyššieho súdu, ku ktorej už ústavný súd zaujal stanovisko. V nadväznosti na uvedené ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

25. Napriek tomu, že z ústavnej sťažnosti ani vyjadrenia okresného súdu nie je zrejmé, či bolo z jeho strany dodržané poučenie v zmysle § 55 ods. 4 Trestného poriadku, aj v prípade, ak by sťažovateľ na svojej sťažnosti na nečinnosť zotrval (podľa § 55 ods. 4 Trestného poriadku), ústavný súd by musel jeho ústavnú sťažnosť odmietnuť ako predčasne podanú, t. j. z dôvodu podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde, keďže by o nej rozhodoval nadriadený súd, ktorého právomoc by v okolnostiach veci predchádzala tej ústavného súdu.

26. Ústavný súd na záver pripomína, že uvedené skutočnosti nevyklúčujú možnosť sťažovateľa opätovne sa obrátiť na ústavný súd v prípade, ak by došlo k pretrvávajúcim zbytočným prietahom v danej veci. Toto uznesenie v takom prípade nezakladá prekážku rozhodnutej veci podľa § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni sťažovateľovi, aby po splnení všetkých zákonných podmienok predložil ústavnému súdu novú ústavnú sťažnosť.

27. Podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde možno v konaní pred ústavným súdom ustanoviť fyzickej alebo právnickej osobe právneho zástupcu, ak taká osoba o to požiada, ak to odôvodňujú jej majetkové pomery a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti; to neplatí, ak je možné ustanoviť právneho zástupcu postupom podľa osobitného predpisu. Ak hoci len jeden z týchto predpokladov nie je splnený, nemožno právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom ustanoviť (m. m. I. ÚS 333/2020). V prípade ústavnej sťažnosti, pri ktorej je daný dôvod na jej odmietnutie, ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá [podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde], neboli splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní

pred ústavným súdom a žiadosti sťažovateľa podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde nebolo vyhovené (bod 2 výroku uznesenia).

28. Pretože ústavná sťažnosť bola ako celok odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. marca 2026

Miroslav Duriš
predseda senátu